

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

RODIČOVSKÁ ODPOVĚDNOST

POJEM, ÚČEL, NOSITELSTVÍ, OBSAH,
VZNIK, VÝKON, MODIFIKACE, ZÁNİK

© Zdeňka Králíčková, listopad 2015

PRAMENY

- LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD (č. 2/1993 Sb.)
- ÚMLUVA O OCHRANĚ LIDSKÝCH PRÁV A ZÁKLADNÍCH SVOBOD (č. 209/1992 Sb.)
- ÚMLUVA O PRÁVECH DÍTĚTE (č. 104/1991 Sb.)
- EVROPSKÁ ÚMLUVA O VÝKONU PRÁV DĚTÍ (sděl. č. 54/2001 Sb. m. s.)
- ÚMLUVA O STYKU S DĚTMI (sděl. č. 91/2005 Sb. m. s.)
- EVROPSKÁ DOHODA O OCHRANĚ ZVÍŘAT V ZÁJMOVÉM CHOVU (č. 19/2000 Sb. m. s.)
- OBČANSKÝ ZÁKONÍK (z. č. 89/2012 Sb.)
- ZÁKON O ZVLÁŠTNÍCH ŘÍZENÍCH SOUDNÍCH (z. č. 292/2013 Sb.)
- ZÁKON O ZDRAVOTNÍCH SLUŽBÁCH (z. č. 372/2011 Sb.)
- ZÁKON O SPECIFICKÝCH ZDRAVOTNÍCH SLUŽBÁCH (z. č. 373/2011 Sb.)

LITERATURA

- *Hrušáková, M., Králíčková, Z., Westphalová, L. a kol.: Rodinné právo. Praha: C. H. Beck, 2015.*
- *Hrušáková, M., Králíčková, Z., Westphalová, L. a kol.: Občanský zákoník II. Rodinné právo. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2014.*

RODIČOVSKÁ ODPOVĚDNOST: POJEM A ÚČEL

HISTORIE: PATRIA POTESTAS

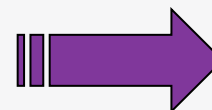
- DNES: SOUKROMOPRÁVNÍ INSTITUCE
  - § 858 + §§ 865 a násl. OZ

- SOUBOR POVINNOSTÍ A PRÁV A NÁLEŽEJÍCÍCH VŠEM RODIČŮM NEZLETILÉHO DÍTĚTE
  - K OCHRANĚ NEZLETILÉHO DÍTĚTE, O OCHRANĚ JEHO PRÁV A K JEHO VÝCHOVĚ
  - K REALIZACI RODIČOVSTVÍ
    - CÍL: ROVNOVÁHA V SOUKROMOPRÁVNÍCH POMĚRECH
    - morální pravidla a hodnoty

RODIČOVSKÁ ODPOVĚDNOST: OBSAH

§ 858 OZ

- a) péče o dítě, zejména péče o jeho zdraví, tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj
- b) ochrana dítěte
- c) udržování osobního styku s dítětem
- d) zajišťování jeho výchovy a vzdělání
- e) určení místa jeho bydliště
- f) zastupování dítěte
- g) správa jeho jmění

ad a) péče o dítě, výchova v širším smyslu (x osobní péče)

- PÉČE O DÍTĚ, O JEHO ZDRAVÍ, TĚLESNÝ, CITOVÝ, ROZUMOVÝ A MRAVNÍ VÝVOJ, ŘÍZENÍ JEHO JEDNÁNÍ ZA VYUŽITÍ PŘIMĚŘENÝCH VÝCHOVNÝCH PROSTŘEDKŮ, ABY NEBYLA DOTČENA DŮSTOJNOST DÍTĚTE, VÝKON DOHLEDU x § 857 OZ: RESPEKT !!!
- DÍTĚ NENÍ PASIVNÍ OBJEKT, ALE AKTIVNÍ SUBJEKT, MÁ TZV. PARTICIPAČNÍ PRÁVA - 867/2 OZ: DOMNĚNKA 12 LET
(INFORMACE, VYJADŘOVÁNÍ, SPOLUROZHODOVÁNÍ)
- RODIČE MAJÍ BÝT DÍTĚTI PŘÍKLADEM
- SPOLUÚČAST MANŽELA I PARTNERA ČI DRUHA RODIČE DÍTĚTĚ ŽIJÍCÍHO VE SPOLEČNÉ DOMÁCNOSTI (§ 885 OZ)

ad b) ochrana dítěte

- dle stupně vývoje dítěte § 880 OZ
- právo žádat o vydání protiprávně zadržovaného dítěte § 882 OZ

ad c) udržování osobního styku s dítětem

§ 888 OZ

- styk osobní: pravidlo
- styk jiný (skype ...)
- soud může stanovit:
  - podmínky
  - místo
  - osoby, které smí či nesmí být přítomny
- pečující rodič: příprava, spolupráce
- ? překrývání ?

§ 889 OZ

- povinnost zdržet se narušení styku
- bezdůvodné, trvalé o opakované bránění ve styku: důvod pro změnu výchovného prostředí

§ 890 OZ

- povinnost sdělit vše podstatné

§ 891/2 OZ

- omezení, zákaz

§ 872 OZ

vazba na omezení a zbavení RO 8

ad d) zajišťování výchovy a vzdělání

- povinnost být dítěti **dobrým** příkladem § 884 OZ
- povinnost použít přiměřené výchovné prostředky
- **ctít lidskou důstojnost dítěte** § 884/2 OZ
- povinnost vzít při rozhodování o vzdělání nebo pracovním uplatnění v úvahu názor, schopnosti a nadání dítěte § 880/2 OZ + § 34, § 35 OZ
- § 877/2 OZ volba vzdělání a pracovního uplatnění - významná záležitost
- § 877/1 neshoda rodičů/vyloučení: Soud
(dále viz zákoník práce a zákon o zaměstnanosti)

x

- dítě musí své rodiče respektovat, podřídit se § 857oz 9

d e) určení místa bydliště

- § 877/2 OZ
  - § 877/1 OZ neshoda rodičů/vyloučení: SOUD
-
- faktický stav - viz § 80 OZ
  - nikoli veřejnoprávní evidence

ad f) zastupování

- VE VĚCECH, KE KTERÝM NENÍ DÍTĚ ZPŮSOBILÉ (§ 892 OZ, srov. §§ 31 obecné „ano“- § 36 OZ obecné „ne“)
- HROZÍ-LI KOLIZE ZÁJMŮ RODIČE A DÍTĚTE, RESP. MEZI DĚTMI TÝCHŽ RODIČŮ ➔ soud dítěti/dětem ustanoví kolizního opatrovníka, zpravidla orgán soc. právní ochrany dětí - OSPOD (§ 892 OZ)
- NESHODA RODIČŮ V PODSTATNÉ VĚCI (KONFLIKT) - ROZHODNE SOUD (§ 893 OZ)
  - § 877/2 OZ: demonstrativní výčet významných záležitostí: bydliště, léčení, vzdělání
  - § 877/1 OZ neshoda rodičů/vyloučení: SOUD

zastupování ve věci zásahů do integrity

§ 95 OZ

Nezletilý, který není plně svéprávný, může v obvyklých záležitostech udělit souhlas k zákroku na svém těle také sám, je-li to přiměřené rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku a jedná-li se o zákrok nezanechávající trvalé nebo závažné následky.

§ 100 OZ

(1) Má-li být zasaženo do integrity nezletilého, který dovršil čtrnáct let, nenabyl plné svéprávnosti a který zákroku vážně odporuje, třebaže zákonný zástupce se zákrokem souhlasí, nelze zákrok provést bez souhlasu soudu. To platí i v případě provedení zákroku na zletilé osobě, která není plně svéprávná.

(2) Nesouhlasí-li zákonný zástupce se zásahem do integrity osoby uvedené v odstavci 1, ač si jej tato osoba přeje, lze zákrok provést na její návrh nebo na návrh osoby jí blízké jen se souhlasem soudu 12

ZÁKON O ZDRAVOTNÍCH SLUŽBÁCH (z. č. 372/2011 Sb.)

§ 35

Při poskytování zdravotních služeb nezletilému pacientovi je třeba zjistit jeho **názor** na poskytnutí zamýšlených zdravotních služeb, jestliže je to přiměřené rozumové a volní vyspělosti jeho věku. Tento názor musí být **zohledněn** jako faktor, jehož závažnost narůstá úměrně s věkem a stupněm rozumové a volní vyspělosti nezletilého pacienta.

Pro vyslovení souhlasu s poskytnutím zdravotních služeb nezletilému pacientovi se použijí právní předpisy upravující **svéprávnost** fyzických osob s tím, že nezletilému pacientovi lze zamýšlené zdravotní služby poskytnout na základě jeho **souhlasu**, jestliže je provedení takového úkonu přiměřené jeho rozumové a volní vyspělosti odpovídající jeho věku. Tím není dotčena možnost poskytování zdravotních služeb bez souhlasu.

(2) Poskytnutí zdravotních služeb na základě souhlasu nezletilého pacienta nebrání tomu, aby ošetřující zdravotnický pracovník podal zákonnému zástupci **informaci** o poskytnutých zdravotních službách nebo zdravotním stavu nezletilého pacienta.

(3) Jde-li o zdravotní služby, které spočívají v poskytnutí
a) **neodkladné péče**, která není péčí podle § 38 odst. 4, nebo
b) **akutní péče**, a

souhlas zákonného zástupce nelze získat bez zbytečného odkladu, **rozhodne o jejich poskytnutí ošetřující zdravotnický pracovník**. To neplatí, lze-li zdravotní služby poskytnout podle odstavce 1 na základě souhlasu nezletilého pacienta.

(5) Jde-li o pacienta uvedeného v § 28 odst. 4, poskytovatel vyloučí, má-li podezření, že je tento pacient zneužíván nebo týrán, popřípadě, že je ohrožován jeho zdravý vývoj, přítomnost osob uvedených v § 28 odst. 3 písm. e) při poskytování zdravotních služeb, pokud jde o vyšetření za účelem vyloučení známek uvedených skutečností.

EVROPSKÁ DOHODA O OCHRANĚ ZVÍŘAT V ZÁJMOVÉM CHOVU (č. 19/2000 Sb. m. s.)

Čl.6

Věkový limit pro získání zvířete

Žádné zvíře v zájmových chovech nesmí být prodáno osobám mladším **16 let** bez vyjádřeného souhlasu jejich rodičů nebo jiných osob, majících rodičovskou odpovědnost.

Pozn.:

Česká republika učinila na základě ustanovení článku 21 odst. 1 Dohody následující výhradu obsaženou v listině o schválení:

*a) k článku 6, že za nejnižší věk osob, jimž může být prodáno zvíře v zájmovém chovu bez vyjádřeného souhlasu jejich rodičů nebo osob majících rodičovskou odpovědnost, bude v České republice považován věk **patnáct let**; ....*

ad g) správa jmění

- RODIČE JSOU POVINNI SPRAVOVAT JMĚNÍ DÍTĚTE S PÉČI ŘÁDNÉHO HOSPODÁŘE (§ 896 OZ) - **PROSTÁ SPRÁVA**
- PROHLÁŠENÍ ÚPADKU: ZÁNİK SPRÁVY JMĚNÍ (§ 901 OZ)
- VÝNOS x PODSTATA: použití v zájmu dítěte i rodiny
- NESHODA RODIČŮ V PODSTATNÉ VĚCI, ROZHODNE SOUD (srov. § 897 OZ)
- MAJETKOVÝ OPATROVNÍK (§ 905 OZ)
- PO DOVRŠENÍ ZLETILOSTI: ODEVZDÁNÍ JMĚNÍ DÍTĚTI A VYÚČTOVÁNÍ SPRÁVY (§ 902 OZ)
- NAKLÁDÁNÍ S MAJETKEM DÍTĚTE PODLÉHÁ SOUHLASU SOUDU - viz dále

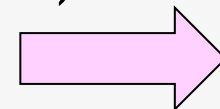
SOUHLASU JE TŘEBA DLE § 898 OZ ZEJMÉNA K

- a) nabývá nemovitou věc nebo její část a kterým s ní nakládá,
- b) zatěžuje majetek jako celek nebo jeho nikoli nepodstatnou část,
- c) nabývá dar, dědictví nebo odkaz nikoli zanedbatelné majetkové hodnoty, nebo takový dar, dědictví nebo odkaz odmítá, nebo takový dar nebo dar představující nikoli nepodstatnou část jeho majetku poskytuje, nebo
- d) uzavírá smlouvu zavazující k opětnému dlouhodobému plnění, smlouvu úvěrovou nebo obdobnou, nebo smlouvu týkající se bydlení, zejména nájmu.

⇒ chybí-li souhlas soudu, k právnímu jednání rodiče se nepřihlíží -
zdánlivé právní jednání dle § 551 a násl. OZ

Rodiče mají dále (bez ohledu na rodičovskou odpovědnost, věk):

- práva přirozená, statusová, závazková

X

- práva osobní
  - osobního stavu statusová (absolutní): založení otcovství, udělení souhlasu k osvojení, určení jména a příjmení
  - jiná osobní práva a povinnosti osobní, resp. osobnostní: např. úcta
- práva a povinnosti majetková: zejm. vyživovací povinnost

RODIČOVSKÁ ODPOVĚDNOST: VZNIK

vzniká a náleží ex lege § 865/1 OZ

- **VŠEM RODIČŮM DÍTĚTE**, *bez ohledu na existenci manželství, faktického soužití apod.*
- okamžikem **VZNIKU STATUSOVÉHO POMĚRU**
  - matka: porod
  - otec: porod a právní domněnka (I. - III.)

NOSITELSTVÍ v. VÝKON

RODIČOVSKÁ ODPOVĚDNOST NEZLETILÉHO NESVĚPRÁVNÉHO RODIČE

§ 868/1 OZ

- RO náleží ex lege
- ex lege je výkon RO *pozastaven s výjimkou práva péče*, ledaže soud rozhodne jinak
- RO náleží druhému rodiči a nebo musí být ustanoven poručník (§ 928 n. OZ)

RODIČOVSKÁ ODPOVĚDNOST NESVĚPRÁVNÉHO RODIČE V TÉTO OBLASTI

§ 868/2 OZ

- RO náleží ex lege
- ex lege je výkon RO *pozastaven*, ledaže soud rozhodne jinak ve věci osobní péče a styku s dítětem
- RO náleží druhému rodiči a nebo musí být ustanoven poručník (§ 928 n. OZ)

RODIČOVSKÁ ODPOVĚDNOST - VÝKON

§ 875 a násl. OZ, § 906 a 907 OZ rozvod, § 908 OZ odluha

☛ nejlepší zájem dítěte

Důvodová zpráva k zákonu č. 295/2008 Sb., novele o. s. ř.

- „...odmítá-li rodič *apriori* možnost nalezení kompromisu s druhým rodičem ve věcech týkajících se jejich společného dítěte, má takové jednání rovněž určitou vypovídací hodnotu o jeho výchovných předpokladech ve vztahu k dítěti a k zajištění jeho harmonického vývoje.“
- soud může uložit účastníkům *účasť na mimosoudním smírčím nebo mediačním jednání nebo rodinné terapii* nejen v rámci řízení na prvním stupni (§ 100 odst. 3 o. s. ř.), ale i v rámci výkonu rozhodnutí [srov. § 253 odst. 2 písm. a) o. s. ř.] ZRS
- soud může stanovit také *plán navykací režimu* [srov. § 253 odst. 2 písm. b) o. s. ř.] ZRS

JUDIKATURA ÚSTAVNÍHO SOUDU

Nález Ústavního soudu II. ÚS 363/03

- *„z ústavněprávního pohledu není možné nadřazovat modely fungování vztahů mezi oddělenými rodiči a nezletilými dětmi, které mají orgány veřejné moci zažité, nad zájem dítěte, který je definován v čl. 3 Úmluvy o právech dítěte. Tyto modely, jakkoliv jsou v mnoha případech přínosné a použitelné, nemohou postihnout situaci každého jednotlivého nezletilého dítěte. Je proto věcí obecných soudů, aby při zohledňování všech konkrétních okolností daného případu a z nich vyplývajícího zájmu dítěte, který musí být vždy předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy nebo správními orgány, rozhodly o konkrétní podobě nejvhodnějšího uspořádání vztahu mezi rodiči a dětmi. Na tom nemůže nic měnit ani to, že se rodiče nejsou schopni na takovémto uspořádání sami dohodnout.“*

Nález Ústavního soudu I. ÚS 315/03

- „... není - ani při plném respektu k právům samotných nezletilých - zákonného, tím méně pak ústavně právního důvodu k tomu, aby rodiči, v jehož přímé péči nezletilé dítě není, byl styk s ním zakázán, resp. nepřiměřeně omezen ...“ .

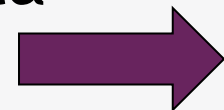

Rozhodování o výkonu rodičovské odpovědnosti po rozvodu – o osobní péči (výchově v užším smyslu) §§ 906, 907 OZ, resp. při odluce § 908 OZ

- individuální
- střídavá
- společná

zásady:

- „nositelství“ rodičovské odpovědnosti
- zásadně dohoda
- zájem dítěte
- kontinuita, stabilita

dále je třeba rozhodnout o výživě

§ 910 a násl. OZ

zásady:

- právo dítěte na stejnou životní úroveň jako rodiče § 915
- nikoli spotřební charakter (úspory) § 917
- potencialita příjmů § 913/2

- rodič zaměstnanec
- rodič podnikatel
  - domněnka příjmu § 916
- rodič s výkyvy příjmu
  - zálohování § 918
- rodič nezaměstnaný
- rodič ve výkonu trestu
- rodič sociálně potřebný

případně o styku – osobním kontaktu

§ 887 OZ

- součást RO dle § 858
- právo dítěte na kontakt s oběma rodiči
  - mnoho forem
  - dohoda rodičů v. soud:
§ 891, § 888
    - úprava: podmínky
      - asistovaný - řízený styk
      - oddálený styk
      - styk na neutrální půdě
      - plán navykacího režimu
    - omezení
    - zákaz

§ 872 – vazba na
zbavení/omezení RO

- bránění ve styku
  - opakované a bezdůvodné: § 889
    - změna poměrů a nové rozhodnutí
- právo dítěte na kontakt s jinými osobami - „rodinná pouta“
  - prarodiče a sourozenci
  - vzdálení příbuzní
  - jiné osoby blízké

PROCESNÍ ASPEKTY ROZVODU RODIČŮ S NEZLETILÝMI DĚTMI

řízení nesporné: § 466 a násl. ZŘS

- rozhodování o úpravě poměrů nezletilých dětí pro dobu po rozvodu (os. péče, výživa + styk)
- návrh: rodiče/-čů dítěte (ex offio)
- místní příslušnost: obecný soud dítěte § 467 ZŘS
- účastníci: rodiče a dítě
  - „zůstáváme rodiči“ - oblig. dohoda dle § 757 OZ
  - participační práva dítěte
  - zastoupení dítěte: kolizní opatrovník § 469 ZŘS
- účinnost: právní moc rozsudku o rozvod

PRÁVA DÍTĚTE V RÁMCI VÝKONU RODIČOVSKÉ ODPOVĚDNOSTI

NEJLEPŠÍ ZÁJEM DÍTĚTE

AUTONOMIE VŮLE - PARTICIPAČNÍ PRÁVA DÍTĚTE (§ 31/3 ZOR, § 100/4 OSŘ)
(§ 875/2 OZ) **ZŘS**

PRÁVO DÍTĚTE NA INFORMACE

(§ 867 OZ: 12 let domněnka schopnosti přijmout informace)

PRÁVO DÍTĚTE NA VYJÁDŘENÍ SE A NA SLYŠENÍ V RÁMCI ŘÍZENÍ

PRÁVO DÍTĚTE NA RESPEKTOVÁNÍ JEHO NÁZORU

PRÁVO DÍTĚTE NA POUČENÍ O NÁSLEDCÍCH VYHOVĚNÍ JEHO PŘÁNÍ

PRÁVO DÍTĚTE NA OCHRANU V PŘÍPADĚ KONFLIKTU ZÁJMŮ

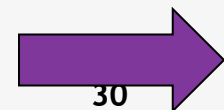

RODIČOVSKÁ ODPOVĚDNOST: MODIFIKACE SOUDEM

- řízení nesporné: § 466 a násl. ZŘS
- POZASTAVENÍ VÝKONU § 869 OZ
z objektivních příčin (brání překážka), soud „může“, jako celek (*sistace*)
- OMEZENÍ VÝKONU § 870 OZ
ze subjektivních důvodů (nevykonává-li řádně), soud „musí“,
částečné vymezení rozsahu omezení
- ZBAVENÍ § 871 OZ
se subjektivních důvodů (zneužívá-li, zanedbává-li) soud „musí“,
jde-li trestnou činností, soud „posoudí“
vždy jako celek

sankce - vhodné zakázat i styk! viz § 872 OZ

sankce - vazba na osvojení viz § 873 OZ

§ 872

Před rozhodnutím soudu o *omezení* rodičovské odpovědnosti soud vždy posoudí, zda je vzhledem k zájmu dítěte nezbytné *omezit právo rodiče osobně se stýkat s dítětem*.

Dojde-li ke *zbavení* rodiče rodičovské odpovědnosti, zůstává rodiči právo osobně se stýkat s dítětem jen v případě, že soud *rozhodne o zachování tohoto práva* rodiči s přihlédnutím k zájmu dítěte.

§ 873

Zbavil-li soud rodiče rodičovské odpovědnosti, může zároveň rozhodnout, že jej zbavuje všech nebo některých povinností a práv stanovených v § 856, především *práva dát souhlas k osvojení*.

Česká statistická ročenka: www.czso.cz

Ukazatel	2000	2001	2002	2003	2004	Indicator
Rodičovská zodpovědnost	1 024	941	872	966	1 180	Parental responsibility
z toho rodičovské zodpovědnosti zbavena						<i>Stripped of parental responsibility</i>
Matka	121	132	123	159	136	<i>Mother</i>
Otec	207	168	173	173	202	<i>Fater</i>
oba rodiče	123	109	123	115	153	<i>Both parents</i>

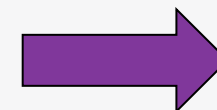

RODIČOVSKÁ ODPOVĚDNOST: TZV. FAKTICKÉ MODIFIKACE VÝKONU

§ 76b OSŘ (zákon č. 99/1963 Sb.) ZŘS

- VYKÁZÁNÍ ZE SPOLEČNÉHO OBYDLÍ
z důvodu domácího násilí
- ZDRŽENÍ SE SETKÁVÁNÍ
z důvodu domácího násilí
- SVĚŘENÍ DÍTĚTE DO PÉČE JINÉ OSOBY

RODIČOVSKÁ ODPOVĚDNOST v. PORUČENSTVÍ

- SOUKROMOPRÁVNÍ INSTITUT § 928 OZ
- VŠESTRANNÁ OCHRANA NEZLETILÉHO DÍTĚTE, JEHOŽ RODIČE:
  - zemřeli
  - nejsou určeni
  - nemohou vykonávat RO
- OBSAH: PRÁVO A POVINNOST VYCHOVÁVAT DÍTĚ, ZASTUPOVAT JEJ A SPRAVOVAT JEHO JMĚNÍ ... MÍSTO RODIČŮ, případně OSOBNĚ O DÍTĚ PEČOVAT (není institut NRP)
  - přiměřené užití ustanovení o rodičích a dětech
  - rozhodnutí v podstatné věci vyžaduje schválení soudem § 934 OZ
  - dozor soudu § 933 OZ

RODIČOVSKÁ ODPOVĚDNOST v. PĚSTOUNSTVÍ

- SOUKROMOPRÁVNÍ INSTITUT § 958 OZ
  - OSOBNÍ PÉČE O DÍTĚ, O KTERÉ NEMOHOU OSOBNĚ PEČOVAT JEHO RODIČE
  - OBSAH:
    - POVINNOST O DÍTĚ OSOBNĚ PEČOVAT A PŘI PÉČI O OSOBU DÍTĚTE PŘIMĚŘENĚ VYKONÁVAT PRÁVA A POVINNOSTI RODIČŮ
    - ZASTUPOVAT DÍTĚ A SPRAVOVAT JEHO BĚŽNÉ VĚCI
- možnost pěstouna domáhat se rozhodnutí soudu
v podstatné věci - neshoda: § 969 OZ
- PRÁVA A POVINNOSTI VYPLÝVAJÍCÍ Z RO ZŮSTÁVAJÍ RODIČŮM (VÝCHOVA - prostřednictvím osobního styku, SPRÁVA MAJETKU, ZASTUPOVÁNÍ V PODSTATNÝCH VĚCECH), event. PORUČNÍKOVI

RODIČOVSKÁ ODPOVĚDNOST v. PÉČE JINÉ OSOBY

- SOUKROMOPRÁVNÍ INSTITUT § 953 OZ
- OSOBNÍ PÉČE O DÍTĚ, O KTERÉ NEMOHOU OSOBNĚ PEČOVAT JEHO RODIČE
- OBSAH VYMEZÍ SOUD, jinak přiměřeně jako pěstoun § 955 OZ
  - zpravidla POVINNOST O DÍTĚ OSOBNĚ PEČOVAT A PŘI PÉČI O OSOBU DÍTĚTE PŘIMĚŘENĚ VYKONÁVAT PRÁVA A POVINNOSTI RODIČŮ, přijímat a vymáhat výživné
  - ZASTUPOVAT DÍTĚ A SPRAVOVAT JEHO BĚŽNÉ VĚCI
- PRÁVA A POVINNOSTI VYPLÝVAJÍCÍ Z RZ ZŮSTÁVAJÍ RODIČŮM (VÝCHOVA - prostřednictvím osobního styku, SPRÁVA MAJETKU, ZASTUPOVÁNÍ V PODSTATNÝCH VĚCECH), event. PORUČNÍKOVI

RODIČOVSKÁ ODPOVĚDNOST v. DOČASNÉ PÉČE

- PŘEDPĚSTOUNSKÁ §
  - práva a povinnosti budoucích pěstounů nejsou výslovně upravena
  - z povahy věci vyplývá právo a povinnost o dítě osobně pečovat a rozhodovat o běžných věcech
  - rodiče jsou *fakticky omezeni* ve výkonu RO, zejména v osobní péči, nicméně jsou zákonnými zástupci s právem rozhodovat o podstatných věcech dítěte, s právem se s dítětem stýkat
  - budoucím pěstounům nenáleží právo domáhat se rozhodnutí soudu v podstatné věci dítěte
- PŘEDOSVOJITELSKÁ § 963 OZ
  - práva a povinnosti budoucích osvojitelů jsou výslovně upravena odkazem na svěřenectví dle § 953 n, viz § 829 OZ, dále povinnosti mít dítě u sebe na vlastní náklad
  - z povahy věci vyplývá právo a povinnost o dítě osobně pečovat a rozhodovat o běžných věcech
  - rodiče jsou *fakticky omezeni* ve výkonu RO, zejména v osobní péči, nicméně jsou zákonnými zástupci s právem rozhodovat v podstatných věcech dítěte - **pozastavení RO ve vazbě na souhlas k osvojení § viz 825 OZ, poručník**
  - z povahy věci nevyplývá právo rodičů na styk s dítětem - dali souhlas ke statusové změně (event. nebyl vyžadován)
  - budoucím osvojitelům nenáleží právo domáhat se rozhodnutí soudu v podstatné věci dítěte

RODIČOVSKÁ ODPOVĚDNOST v. ÚSTAVNÍ PÉČE

- SANKCE?
- je třeba rozlišovat, zda je dítě v ústavu z vůle rodičů nebo ne
- rodiče jsou *fakticky omezeni* ve výkonu RO, zejména v osobní péči, nicméně jsou zákonnými zástupci s právem rozhodovat o podstatných věcech dítěte, a zásadně s *právem se s dítětem osobně stýkat*
- dítě nesmí být „trestáno“ zákazem styku s rodiči
- VOP: Rodina a dítě. Stanoviska 2. Praha: ASPI, 2007.

RODIČOVSKÁ ODPOVĚDNOST v. VÝKON TRESTU

- rodiče ve výkonu trestu jsou *fakticky omezeni* ve výkonu RO, zejména v osobní péči, nicméně jsou zákonnými zástupci s právem rozhodovat o podstatných věcech dítěte, s právem se s dítětem stýkat
- je třeba rozlišovat, zda je rodič ve výkonu trestu odnětí svobody z důvodu např. týrání dítěte, domácího násilí, zneužití dítěte k trestné činnosti atd. nebo z jiných důvodů
- souvisí-li trestná činnost rodiče s dítětem, je třeba „posoudit“, zda rodiče zbavit RO nebo mu omezit nebo zakázat s dítětem (osobní) styk

PRINCIPY EVROPSKÉHO RODINNÉHO PRÁVA

- Komise pro evropské rodinné právo (CEFL)
- <http://www.law.uu.nl/priv/cefl>
- *Boele-Woelki, K., Ferrand, F., González-Beilfuss, C., Jänterä-Jareborg, M., Lowe, N., Martiny, D., Pintens, W. (eds.): Principles of European Family Law regarding Parental Responsibilities. Antwerpen - Oxford: Intersentia, 2007.*

(a) péče o osobu dítěte a jeho výchovu

(b) správa jmění

(c) zastupování dítěte

také, a to *expressis verbis*:

(d) právo na udržování osobních vztahů a zejména

(e) *právo na určení místa pobytu*

(determination of residence)